

Sturen op datastroom

Energie is onmisbaar in de moderne maatschappij. Zonder energie is er geen productie, transport of communicatie. Met een totale productiewaarde van 67 miljard euro en 67.000 arbeidsplaatsen speelt de energiesector een rol van betekenis. De sector maakt een transitie door naar een meer duurzame energieproductie. Hierbij bestaat een spanningsveld tussen de op korte termijn wisselende politieke besluitvorming en de gewenste lange termijn horizon voor investeringen. Daarnaast zijn er wereldwijde CO₂-afspraken gemaakt, volgen technologische ontwikkelingen elkaar in hoog tempo op en worden consumenten steeds mondiger. Meer dan voorheen is sprake van een onzekere toekomst voor de energieproducent, handelaar, leverancier of netbeheerder.

Energiebedrijven moeten daarom kritisch kijken naar de houdbaarheid van hun businessmodel en hun positie in de energieketen. Dat is de belangrijkste boodschap van de in mei 2016 verschenen publieke management letter (PML) van de NBA met als titel 'Sturen op datastroom'.

Vijf signalen en aanbevelingen

In de PML staan **vijf signalen** centraal:

1. Energietransitie verandert businessmodel
2. Waarde energiecentrales onzeker
3. Regelgeving brengt risico's en kansen
4. Datastroom neemt toe
5. Accountants kijken nog veel achterom

Waar zijn energiebedrijven goed in en wat missen ze nog om succesvol te zijn? Hebben ze nog wel bestaansrecht, wat is de license to operate? Bestuurders moeten meer dan voorheen nadenken over mogelijke toekomstscenario's, nieuwe partnerships en alternatieve financieringsmogelijkheden. Ook de waarde van energiecentrales en netwerken in de jaarrekening is een aandachtspunt. Door de energietransitie, de overcapaciteit in de markt en de toenemende decentralisatie ontstaan specifieke waarderingsvraagstukken. Binnen de ondernemingsstrategie moet er aandacht zijn voor de grote hoeveelheid regelgeving binnen en buiten Nederland. De sector wordt meer informatiegericht, de beheersing van de datastromen naast de energiestromen wordt steeds belangrijker. De accountant kan zich daarom niet langer beperken tot de controle van de historische cijfers in de jaarrekening. Hij (of zij) moet meer dan voorheen naar de toekomst kijken en hierover in gesprek gaan met de bestuurders en toezichthouders.

Elk signaal leidt tot een bijbehorende **aanbeveling**:

1. Zorg voor een wendbaar businessmodel
2. Wees kritisch over toekomstscenario's
3. Zorg voor consistent en stabiel beleid
4. Geef databeheer een centrale plaats in de strategie
5. Accountant, verruim je blikveld!

Een sector in transitie

De energiesector maakt deel uit van het Topsectorenbeleid van de Rijksoverheid. Van oudsher was het een traditionele sector met kapitaalintensieve investeringen, gericht op de lange termijn. Sinds een tiental jaren is de sector meer geliberaliseerd, maar nog steeds in belangrijke mate gereguleerd. Regelmatig terugkomende thema's zijn betaalbaarheid, betrouwbaarheid (leveringszekerheid) en duurzaamheid. Energie is meer dan voorheen een uitwisselbaar standaardproduct (commodity), waarbij concurrentie alleen zin heeft op prijs, extra's (aanvullende service) of bepaalde motieven (duurzaamheid).

De energieproductie in Nederland is een bonte verzameling van grote en heel kleine bedrijven. De schaalverschillen zijn groot (van elektriciteitscentrales tot een woning met zonnepanelen) en de mate waarin de productie hernieuwbaar is verschilt sterk. Naast zon, wind en water kan het hierbij gaan om warmtekrachtkoppeling, aardwarmte, biomassa of afvalverbranding. De netwerken voor gas en elektra zijn in handen van acht gereguleerde regionale netbeheerders. Ook eindgebruikers zijn in toenemende mate actief op de energiemarkt, al dan niet als producent. Te denken valt aan zonnepanelen, windmolens of warmtekrachtcentrales.

De energiesector bevindt zich in een sterk veranderende omgeving, die volop in transitie is en zowel decentraliseert als internationaliseert. Traditionele strategieën voldoen niet meer, de continuïteit is niet langer verzekerd. De gedaalde prijzen voor fossiele brandstoffen staan bijvoorbeeld haaks op het streven naar meer duurzaamheid. Ondernemingen moeten daarom kritisch kijken naar de risico's van de energietransitie en de houdbaarheid van hun businessmodel. Technologische trends zorgen voor nieuwe ontwikkelingen en marktmogelijkheden. Binnen de EU is sprake van een grote diversiteit in beleid, regelgeving en subsidies. Al deze ontwikkelingen vragen om een hoge kwaliteit van de ICT, adequate regelgeving door de overheid en goede afstemming tussen marktpartijen.

De accountant zal bij de uitvoering van zijn controle met al deze ontwikkelingen rekening moeten houden. Voor een juiste inschatting van de continuïteit van de onderneming zal hij meer vooruit moeten kijken. Naast kennis van ICT en regelgeving zal hij ook in staat moeten zijn om een juiste rol te spelen binnen de governance van de onderneming.

Download

↓ Sturen op datastroom : publieke managementletter voor de energiesector	PDF 2,81 MB
↓ Managing energy data (2016)	PDF 4,57 MB